

Schone Maas Limburg

Aanpak zwerfafval Maas en Limburgse Beken

Projectaanpak 2014 - 2018



Zuidelijke Maas

1. Schone Maas Limburg

Aanpak zwerfafval Maas en Limburgse beken

Aanleiding

Elk jaar ligt er na de hoogwaterperiode een enorme hoeveelheid zwerfafval op de oevers van de Maas. Dit afval blijft achter op oevers en taluds en hoopt zich op voor stuwen en sluizen. In zuid Limburg is de hoeveelheid afval goed zichtbaar. Door de brede oevers kan het water ver komen en blijft er enorm veel afval achter. Noordelijker zijn de oevers veelal steiler en ligt het afval in een lang lint op de oevers. Veel afval wordt bij een volgend hoogwater weer meegenomen en komt uiteindelijk onnodig in zee terecht, met negatieve gevolgen voor flora en fauna ('plastic soep') en uiteindelijk ook voor de mens. Opvallend is dat het soort afval in rivieren voornamelijk een toeristische en huishoudelijke oorsprong heeft (onderzoeksrapport Stichting Noordzee, 2010). De oplossing voor een schonere Noordzee en schonere oceanen (Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM)), maar ook voor een eigen schone Maas en een leefbaar buitengebied ligt dicht bij huis dan vaak wordt gedacht. Dat bewijst de aanpak Schone Maas Limburg.

Veel partijen in Limburg, waaronder Rijkswaterstaat, terreinbeherende organisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Stichting Limburgs Landschap, waterschappen, ARK Natuurontwikkeling en IVN, voerden tot 2012 regelmatig activiteiten uit om de Maasoevers na een hoogwaterseizoen van zwerfafval te ontdoen. Dit waren vaak individuele acties waarbij gemeenten nauwelijks actief betrokken waren. In het voorjaar van 2012 besloten zij samen met Provincie Limburg de handen ineen te slaan en een pilot uit te voeren, gericht op een meer integrale en geregisseerde aanpak samen met de gemeenten om zwerfafval langs de Maas en beken tegen te gaan. Het project kreeg de titel 'Schone Maas Limburg; aanpak zwerfafval Maas en Limburgse beken'. Gemeenten, belangrijke partijen als het gaat om de openbare ruimte, werden in deze pilot actief benaderd.

Schone Maas Limburg – de aanpak

Het pilotproject had tot doel de verantwoordelijkheden en taken van alle betrokken partijen duidelijk te maken en opruimacties beter op elkaar af te stemmen. Hoewel afval in rivieren en beken geen *core business* is van gemeenten werden zij toch als zeer belangrijke speler in het geheel gezien. Gemeenten hebben immers alle belang bij schone oevers en schone binnenwateren: een mooie en schone gemeente draagt op een positieve manier bij aan leefbaarheid, toerisme en de economie (en zo ook het vestigingsklimaat van de gemeente). Participeren in Schone Maas is een van de manieren om invulling te geven aan burgerparticipatie en preventie van zwerfafval.

Juridische verantwoordelijkheid

Bij de start van Schone Maas is bekeken welke (juridische) verantwoordelijkheid iedere partij had in dit (zwerf)afvalprobleem. Voor zowel Rijkswaterstaat, de provincie als de gemeenten is deze verantwoordelijkheid beperkt of zelfs feitelijk nihil, aangezien de meeste terreinen niet in hun eigendom zijn. De verantwoordelijkheid Waterschap Roer en Overmaas en van (natuur) terreinbeheerders is enigszins groter, omdat een groot aantal terreinen langs de Maas bij hen in eigendom c.q. beheer is. Dat een Maasoever niet in eigendom is, wil echter niet zeggen dat deze partijen niet hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en het probleem (gezamenlijk) willen aanpakken.

Belangen

Ieders belang en reden met betrekking tot de samenwerking is besproken en vertaald in actiepunten en vastgelegd in een actieplan. Voor Rijkswaterstaat, de (natuur)terreinbeheerders en het waterschap zijn schone oevers van de Maas en beken elk gezien vanuit hun eigen discipline en taakveld van cruciaal belang.

Rijkswaterstaat Limburg is beheerder van de rivier en heeft als zodanig geen verantwoordelijkheid om Maasoevers die niet in eigendom zijn op te ruimen. RWS heeft er echter in het in het kader van veiligheid een groot belang bij dat oevers na een hoogwaterperiode worden ontdaan van zwerfvuil zodat dit bij een volgend hoogwater niet weer in het water terecht komt. Hierbij speelt ook waterkwaliteit een grote rol. Zwerfvuil dat weer terugspoelt in de Maas kan (op de langere duur) van invloed zijn op de waterkwaliteit. Rijkswaterstaat

houdt oevers in eigendom zelf schoon. Dit is geregeld via een prestatiecontract. Daarnaast neemt RWS zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. In het prestatiecontract zijn tevens de Richtlijnen Watermanagement (zie kader hoofdstuk 5) meegenomen, met de hieraan verbonden Ophaalregeling Zwerfvuil. De Ophaalregeling geeft terreineigenaren en – beheerders de mogelijkheid om in maart en april van elk jaar op een centrale plek verzameld zwerfvuil op afroep kosteloos te laten ophalen en verwerken.

De terreinbeherende organisaties en Waterschap Roer en Overmaas hebben veel terreinen in eigendom. Zij hebben naast leefbaarheid/aantrekkelijkheid voor de mens (recreatie) er ook in het kader van gezondheid en veiligheid voor flora en fauna er alle belang bij dat oevers worden opgeruimd. Al deze terreinen schoon maken kost echter veel tijd en capaciteit. Zij zijn geholpen met de inzet van gemeenten die kunnen ondersteunen bij het werven van (vrijwilligers)groepen zoals verenigingen en re-integratiegroepen (denk aan scouting, sportclubs of mensen vanuit de waterrecreatie).

Het belang voor de gemeenten van opgeruimde Maasoevers is enerzijds dat de leefbaarheid/aantrekkelijkheid van het buitengebied wordt verhoogd en anderzijds dat de samenwerking mogelijkheden biedt om burgers actief te betrekken bij hun eigen leefomgeving. Daarbij wordt bewustwording gecreëerd ter preventie van zwerfafval.

Door de verschillende belangen en netwerken aan elkaar te koppelen ontstaat een praktische en solide samenwerking. De provincie Limburg heeft zich daarbij hard gemaakt voor de financiering van een coördinatiepunt (het opruimloket, uitgevoerd door IVN Limburg), zodat de betrokken partijen die zorg niet hadden. Veel communicatie, formats en afstemming werd door 'het opruimloket' voorbereid zodat gemeenten het wiel niet opnieuw hoefden uit te vinden en ieders tijdsinvestering en financiële bijdrage beperkt kon blijven. Tot slot zijn de operationele taken rond de opruimacties opgezet, afgestemd en uitgevoerd en zijn vele vrijwilligers actief geweest bij het opruimen van de oevers

Vergoeding

De vrijwilligersgroepen ontvangen een vergoeding voor de verenigingskas, variërend van € 200,- tot maximaal € 1.500, afhankelijk van de grootte en moeilijkheid van het tracé. Gemiddeld wordt voor het opruimen van twee kilometer Maasoever € 250,- uitgekeerd.

Groei

In het pilotjaar 2013 participeerden naast de reeds genoemde partijen 5 gemeenten. 2014 was het eerste 'officiële' uitvoeringsjaar. Het project groeide; het aantal deelnemende gemeenten verdubbelde van vijf naar tien. Het aantal opgeruimde tracés groeide naar 76 (zie hoofdstuk 2 (1)). Via de nieuw ingerichte Facebookpagina van Schone Maas werden opruimacties met teksten en foto's onder de aandacht gebracht. Nieuwe partijen sloten zich aan, zoals Sportvisserij Limburg, Stuurgroep de Maas en Sabic /Plastic Europe dat pellets (een halffabricaat van plastics) produceert (project 'Zero Pellet Loss' met als doel om overslagpunten van pellets goed in te richten, waardoor er geen halffabricaten meer in het milieu en water terecht komen; een project dat mooi aansluit bij de doelstellingen van Schone Maas).

Huidige betrokken partijen (2012-2014):

- Provincie Limburg, *trekker*¹
- Gemeente Schoon (onderdeel van Rijkswaterstaat Leefomgeving), *procescoördinator, opzet en aanpak pilot, opschaling en vervolg aanpak 2014- 2018* (uitvoering via Communicatiebureau de Lynx)¹
- Rijkswaterstaat Limburg, *zwerfvuilregeling*¹
- IVN Consulentenschap Limburg, *coördinator opruimacties*¹
- Waterschap Roer en Overmaas¹
- Stichting Limburgs Landschap¹
- Staatsbosbeheer¹
- Natuurmonumenten¹
- ARK Natuurontwikkeling¹
- Sportvisserij Limburg²
- Stuurgroep de Maas²
- Waste Free Waters, *onderzoek plastic in de Maas*¹
- Consortium Grensmaas B.V.¹
- Sabic/Plastic Europe²

- Hogeschool Zuyd¹
- Open Universiteit Heerlen¹
- Limburgse gemeenten langs de Maas:
 - o Gemeente Beesel¹
 - o Gemeente Bergen¹
 - o Gemeente Gennep²
 - o Gemeente Horst aan de Maas²
 - o Gemeente Leudal²
 - o Gemeente Maasgouw¹
 - o Gemeente Maastricht²
 - o Gemeente Roermond²
 - o Gemeente Peel en Maas¹
 - o Gemeente Venlo¹

¹ 2013, 2014

² 2014

Bewustwording en agendasetting

Naast opruimacties zet Schone Maas Limburg in op bewustwording en agendasetting. Met diverse media (waaronder een korte videofilm) en artikelen in regionale kranten is het project bij het Limburgse publiek bekend geworden. Met bestuurlijke bijeenkomsten is het project binnen deelnemende organisaties verankerd, is het stabiel en heeft het een zwaan-kleef-aan-effect.

Schone Maas Limburg en de meerwaarde van samenwerking

De samenwerkende partijen geven aan duidelijk meerwaarde te zien in de samenwerking. Ze noemen de volgende positieve elementen:

- Het is een maatschappelijk relevant onderwerp;
- er is een gezamenlijk belang om het probleem aan te pakken;
- het project voorziet in behoefte van de betrokken partijen;
- het heeft een zwaan-kleef-aan-effect;
- het beloningssysteem voor verenigingen/ vrijwilligersgroepen werkt;
- de opruimregeling van Rijkswaterstaat is zeer effectief als facilititeit;
- de uitwisseling van middelen (knijpers e.d.) is efficiënt;
- bewustwording door veldervaring (zien=geloven);
- het project heeft een grote uitstraling en leidt tot agendasetting landelijk(inclusief waterbeleid).

Kansen lokale aanpak

Plastic in water ('plastic soep') is een maatschappelijk probleem dat steeds hoger op de agenda komt te staan; zowel lokaal, als nationaal als wereldwijd. De lokale aanpak biedt kansen voor meer *exposure* rond zwerfafval, een hoger schoonheidsbewustzijn, actief burgerschap en een schoon buitengebied. De Ophaalregeling wordt beter benut en samenwerken blijkt efficiënt omdat logistiek, communicatie en werving op elkaar wordt afgestemd: samen doen wat samen kan, zodat niet overal het wiel opnieuw wordt uitgevonden. En uiteindelijk leidt het tot schonere oevers, omdat meer tracés kunnen worden schoongemaakt.

Voorbeeldproject

De resultaten van Schone Maas Limburg worden ook landelijk opgemerkt. Het Ministerie van I&M volgt dit project met grote belangstelling. Inmiddels is Schone Maas Limburg een voorbeeldproject in de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) en wordt als voorbeeld gezien voor andere riviergebieden in Nederland. Lokale overheden (gemeenten, VNR, waterschappen, provincies en terreineigenaren) in het land geven aan dat er ook bij hen behoefte bestaat aan ondersteuning bij de problematiek van afval in rivieren in hun beheergebied. Ook in internationaal verband wordt met belangstelling meegekeken (IMC, OSPAR en collega's in aangrenzende regio's Wallonië en Vlaanderen).

Vervolg 2014-2018

Schone Maas Limburg wil haar activiteiten vervolgen voor de komende vier jaar. De volgende hoofdstukken geven een overzicht van de doelen, activiteiten per jaar, organisatiestructuur en een financiële begroting voor de periode 2014-2018.

Looptijd

Pilot: 2012-2013

Eerste uitvoeringsjaar: 2013-2014

Vervolg: oktober 2014- juni 2018

2. Doelen 2014-2018

Schone Maas Limburg is een samenwerkingsverband waarin partijen door onderlinge afstemming de ambities van het project bepalen. De focus voor de periode 2014-2018 ligt op de continuering van de huidige aanpak, gericht op het opruimen van de Maasoevers en bewustwording van de gevolgen van zwerfafval op oevers en in water. Nu het opruimloket staat en meer partijen kunnen aanhaken en trajecten langs de Maas kunnen schoonmaken, is er ruimte voor andere facetten van de problematiek: agendasetting van het probleem binnen het waterbeleid, het verhelderen van de herkomst van het afval en bronaanpak.

Voor de algemene en lange termijn ambitie 'Een schone Maas in 2020' is het belangrijk om niet alleen *end of pipe* te werken, maar integraal. Van bewustwording tot bronaanpak. Dit ervaren de partijen als essentieel, ook om gemotiveerd deel te kunnen blijven nemen aan het programma. Naast een goede uitvoering en groei van de opruimacties, willen we kijken hoe Schone Maas Limburg als regionaal programma een bijdrage kan leveren aan zo'n integrale aanpak. Voor de komende periode willen we inzetten op we de volgende ambities.

Groei

1. Meer opgeruimde tracés langs de Maas;
2. samenwerking: meer betrokken partijen (waaronder gemeenten, verenigingen, recreatieondernemers en Limburgse bedrijven langs de Maas);

Bewustwording

3. Bewustwording en preventie: communicatie en educatie (o.a. afval heeft waarde).

Onderzoek & Bronaanpak

4. Bronaanpak (onderzoek naar en aandacht voor specifieke probleemgebieden zoals riooloverstorten, pleziervaart, recreatiestrandjes, evenemententerreinen en visplekken).

Kennisverspreiding

5. Kennisverspreiding en agendasetting: Schone Maas als voorbeeldproject.

Financieel

6. Een gezonde financiële structuur.

2.1 Groei van het aantal opgeruimde tracés en het aantal groepen

In de pilot is er gestart met zestien partijen, waaronder vijf gemeenten, en werden er 43 tracés langs de Maas opgeruimd. In 2014 is het aantal gemeenten verdubbeld en zijn er 76 tracés opgeruimd. Het aantal groepen groeide van 28 naar 71. Voor de komende jaren is in onderstaande tabel de ambitie bepaald.

	2013 (pilot)	2014	2015	2016	2017	2018
Doelstelling tracés	25	60	90	100	115	120
Aantal tracés gerealiseerd	43	76				
Aantal groepen	18	55	85	95	105	115
Aantal groepen gerealiseerd	28	71				

Bijzondere tracés

De tracés liggen langs de Maas of direct naastgelegen plassen. Sommige tracés langs de Maas vragen extra aandacht.

Recreatiestrandjes zouden in de komende jaren extra aandacht kunnen krijgen. Het recreatieve belang van Schone maasoevers krijgt daarmee meer nadruk.

Limburgse beken - inzet littertraps. Opruimen langs de Limburgse beken bleek door de steile taluds vaak te gevaarlijk. Het zou beter in kaart gebracht moeten worden waar opruimen wel veilig kan. Daarnaast kunnen via de internationale Interreg-aanvraag *littertraps* in de beken geplaatst worden die het afval afvangen.

Plekken waar het afval zich ophoopt

Op sommige plaatsen hoopt het afval zich op. Het zijn vaak lastige locaties op het water. Schone Maas zet in op het melden bij de betreffende beheerder en gaat na welke extra inzet op deze plekken haalbaar is.

Overstortgebieden: bespreken van het probleem met betreffende gemeenten en het waterschap, mogelijk inzet van littertraps om het vuil bij piekbelasting af te vangen.

Kunstwerken (sluizen en stuwen waar het stromend afval zich ophoopt): RWS is hier verantwoordelijk voor. Schone Maas kan RWS wel attenderen op probleemgebieden.

Watermolens in de beken, ook hier hoopt zich afval op.

Frequentie

Het opschonen van de tracés gebeurt nu in de periode maart-april, wanneer de ophaalregeling van RWS van kracht is. Opruimen na elk hoogwater zou zinvol zijn, maar vraagt buiten de ophaalregeling van RWS om een hele andere logistiek en meer inzet en middelen van betrokken partijen. Vooralsnog wordt daar niet voor gekozen.

Opschaling naar tracés buiten het winterbed van de Maas

De werkwijze van Schone Maas Limburg is efficiënt. Een aantal deelnemende gemeenten heeft deze aanpak, waarbij verenigingen of andere groepen betaald worden voor het opruimen van een specifiek tracé, ingezet voor andere ‘anonieme’ gebieden in de gemeente, zoals parken, plekken in het buitengebied of soms ook doorgaande wegen. Gemeenten zijn vrij om voor de anonieme gebieden eigen acties op te zetten, maar dit wordt niet gecoördineerd vanuit Schone Maas. Er wordt wel door het ‘opruimloket’ gecommuniceerd dat de aanpak van Schone Maas door gemeenten zelf is in te zetten voor anonieme gebieden.

2.2 Groei in samenwerking partijen

Schone Maas Limburg is een groeiend samenwerkingsverband. In de pilot werden naast de provincie, Rijkswaterstaat, Waterschap Roer en Overmaas, de terreinbeheerders (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Stichting Limburgs Landschap) vooral gemeenten betrokken, als belangrijke nieuwe uitvoeringspartij van de openbare ruimte. In 2013 waren dat er vijf. Voor 2018 streven we naar betrokkenheid van 15 van de 19 Maasgemeenten (circa 80%).

Behalve gemeenten hebben zich in het eerste uitvoeringsjaar ook andere partijen bij de pilot aangesloten, zoals Consortium Grensmaas B.V. (projectpartij grindwinning langs de Maas en overdracht terreinen bij afronding naar Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten), Sportvisserij Limburg, ARK Natuurontwikkeling en Stuurgroep de Maas. Steeds meer partijen zijn geïnteresseerd geraakt, zoals de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten (en de Limburgse afdeling). Zij hebben het onderwerp op de eigen agenda gezet en actief opgepakt. Er zijn ook partijen, zoals Waterschap Peel en Maasvallei of gemeente Venray, die niet participeren. Zij ervaren het probleem niet als prioritair.

	2013 (pilot)	2014	2015	2016	2017	2018
Doelstelling Gemeenten	5	10	12	14	15	15
Aantal Gemeenten gerealiseerd	5	10				
Aantal partijen (incl. gemeenten)	16	26	32	36	40	42
Aantal partijen gerealiseerd	16	26				

Uitwerking potentiële partijen

Het is zinvol om de recreatiesector en watersport steviger in de samenwerking te betrekken, gezien hun belang bij een schone Maas (en mogelijk ook als veroorzaker van afval). Het gaat dan specifiek om de hengelsportverenigingen in Limburg (Sportvisserij Limburg) en nog niet deelnemende organisaties als het Watersportverbond (WSV/KNWV), ANWB Watersport, KNMC, Stichting Recreatietoevaart Nederland (SRN en de site vuilwater.info) duiksportverenigingen, waterscouting en de HISWA. Daarbij gaat het voornamelijk in eerste instantie om de regionale afdelingen en verenigingen in Limburg.

Schone Maas Limburg richt zich niet direct op de beroepsvaart (zoals de belangenvereniging Schuttevaer) aan gezien deze sector het waterbeleid veel directer meekrijgt.

Het lokale bedrijfsleven is met alleen Sabic/Plastic Europe nog ondervertegenwoordigd in het programma. Er zijn kansen om bedrijven die een link hebben met plastic of zwerfafval (zoals afvalverwerkers in de regio), of die zeer herkenbare bedrijven (NedCar) uit de provincie Limburg, te betrekken. Schone Maas kan bieden voor deze bedrijven een platform voor maatschappelijke betrokkenheid.

Daarnaast zijn er landelijke bedrijven en partijen die zich inzetten voor minder plastic bij de verpakkingen van producten of geen microplastics in tandpasta's of shampoos. Hieronder vallen bijvoorbeeld Het Kruidvat, De HEMA of Unilever. Dit zijn mogelijk interessante partijen voor sponsoring.

De samenwerking met internationale partners kan sterker: N.V. De Scheepvaart en Contrats de Rivière zijn belangrijke schakels naar activiteiten in België en Frankrijk. Voor de jaarlijkse internationale opruimactie van Rijkswaterstaat is met deze organisaties contact, maar dat kan steviger. Bij hen is de vraag neergelegd of zij actief betrokken willen zijn bij Schone Maas en hoe we elkaar goed op de hoogte kunnen houden van de resultaten.

Partijen met politieke en beleidsmatige invloed

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) en RWS Leefomgeving zijn partijen die goed op de hoogte gehouden moeten worden over de aanpak van Schone Maas. Het gaat met name om de resultaten en vooral ook wat er nodig is (onderzoek, kennis, financiën) om de uitvoering en impact van Schone Maas te optimaliseren.

Ook de Internationale Maascommissie, OSPAR, Vereniging Nederlandse Riviergemeenten, en zeer betrokken politieke partijen kunnen benaderd worden met de vraag of zij mee kunnen denken in een betere (internationale of lokale) bronaanpak.

2.3 Bewustwording en preventie: educatie

Een belangrijk doel van het project Schone Maas is bewustwording van het probleem bij partijen en burgers.

Uitgangspunten

Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn:

- om een handelingsperspectief bieden;
- te werken aan een positief lokaal en regionaal eindresultaat;
- inzetten op ervaring en beeld (zien is geloven);
- communicatie van feiten en cijfers en actuele ontwikkelingen;
- aandacht voor waarde van afval.

Eigen verantwoordelijkheid en handelingsperspectief

Uitgangspunt van de communicatie is dat 'de plastic soep dichterbij huis begint dan we denken'. Het is daarbij wel belangrijk om mensen beter aan te spreken op hun eigen lokale verantwoordelijkheid en handelingsperspectieven te formuleren, in plaats van alleen te refereren aan het probleem op wereldschaal (de plastic soep), anders wordt het onderwerp makkelijk als 'te groot' ervaren. Daarbij kan worden ingezet op actieve bijdragen zoals een lokale actie (opruimen), anderen bewust maken of het voorkomen van (recreatief) afval richting de Maas.

Werken aan schone Maasoever

Opruimen van Maasoever moet ook leiden tot concreet resultaat. We willen werken aan een positief zichtbaar lokaal en regionaal eindresultaat: een schone Maas, schone Maasoever en een schoon buitengebied.

Zien is geloven

‘Communiceren over’ heeft veel minder effect dan wanneer je met je neus boven het afval staat. Pas als je daadwerkelijk de hoeveelheid afval langs de Maas ziet liggen word je je bewust van de omvang van het probleem (‘zien is geloven’). Dat een belangrijke drijfveer is om gedrag aan te passen. Dat vraagt om meer acties langs de Maas zelf (opruimen en onderzoeken) of goed beeldmateriaal ter plekke waardoor mensen de hoeveelheid afval met eigen ogen ziet.

Feiten en cijfers

Inzicht over de hoeveelheid afval en de herkomst van het afval, is wenselijk, om in de communicatie over feiten te kunnen spreken.

Allereerst is er veel vraag over de hoeveelheden (zwerf)afval in de Maas en waarom in het noorden van Limburg minder afval zichtbaar is dan in het zuiden van de provincie. Door de brede oevers kan het water in het zuiden ver komen en blijft er enorm veel afval achter. Noordelijker zijn de oevers veelal steiler en ligt het afval in een lang lint op de oevers. Het probleem lijkt zodra het minder goed zichtbaar is ook ‘er ook minder te spelen’ is de opvatting.

Voor een heldere communicatie is het goed meer inzicht te krijgen over de verschillen in (zichtbare) hoeveelheden afval en de oorzaken daarvan (talud, nieuwe toestroom van afval, luvte van oevers en invloed van de wind, diepte van de Maas etc.)

Ook leven er ideeën dat veel afval vanuit België naar Nederland stroomt (zie hoofdstuk 5), dat demotiveert het opruimen in Nederland, alle bewustwording ten spijt. Daarom zijn feiten nodig over de exacte situatie om een helder beeld te kunnen geven. Er worden namelijk wel degelijk stappen gezet richting aanpak gezet bij de bron. Projectgroepleden maar ook partijen als het ministerie van I&M en RWS Leefomgeving moeten goed op de hoogte zijn van de werkelijke getallen en landelijke en internationale ontwikkelingen.

Afval heeft waarde

Ook is het goed om meer aandacht te geven aan het feit dat afval waarde heeft. Als iets als ‘waardeloos’ wordt ervaren is de inzet ervoor ook beperkt. Niet alleen plastic maar ook blik en andere materialen hebben na gebruik nog waarde als bron voor nieuwe producten of als energiebron. Steeds meer bedrijven zetten in op recycling van reststoffen. Ook het nieuwe QCP in Roermond (Quality Circular Polymers). Samen met het Ministerie van I&M /RWS WVL (Leefbaarheid) kan gekeken worden of het verzamelde afval (of een gedeelte ervan) op den duur gerecycled kan worden. Binnen het project zouden we daar op verschillende manieren aandacht voor kunnen vragen.

Er is ook een extra externe prikkel om hier meer op in te zetten: allereerst Met het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) wil het kabinet de overgang naar een 100% circulaire economie stimuleren. Een onderdeel is Verbetering van de afvalscheiding en inzameling met gemeenten.

Ten tweede worden door aanpassingen in de regelgeving worden alle Nederlandse gemeenten per 1 januari 2015 eigenaar van en dus verantwoordelijk voor het plasticafval dat in hun gemeenten wordt ingezameld.

Uitwerking bewustwording en preventie

Bovenstaande uitgangspunten leiden tot de volgende acties die in het project uitgewerkt kunnen worden.

Bewustwording algemeen:

- het aantal opruimacties uitbreiden;
- sociale media inzetten (Facebook, Twitter) voor bekendheid en netwerkvorming (veel beeldmateriaal), waarbij bovenstaande uitgangspunten worden meegenomen;
- met gemeenten bekijken hoe de opruimacties nog zichtbaarder gemaakt kunnen worden bij de bewoners;
- communiceren met feiten en cijfers (zie ook brononderzoek) en met ervaringen (best practices).

Educatie

- Ontwikkelen van een korte educatieve ‘Menukaart Schone Maas’ voor het basisonderwijs (bij doorgang in combinatie met het voorleesboek ‘Plastic soep’);
- Een korte educatieve menukaart Schone Maas voor het voortgezet onderwijs (o.a. opruimacties + monitoringsonderzoek voortgezet onderwijs met open Universiteit Heerlen, opruimactie + Twitteractie school, mede beheer sociale media de Maas, et cetera.)
- Voorzetting onderzoeksopdracht technasium.

Afval heeft waarde:

- Het uitwerken van een educatief project rond afval heeft waarde (bijv. een ontwerpwedstrijd voor scholen om van verzameld afval langs de Maas een product voor op het schoolplein of langs de Maas (bijv. bij veerponten of bruggen) te maken met een 3d-printer);
- ludieke communicatieactie (bijv. zwerfafval uit de Maas aanbieden op Marktplaats);
- bewustwording door betere voorzieningen: scheiding van afval in de openbare ruimte en voorzieningen door gemeenten;
- fractiegericht opschonen langs de Maas (zoals bijvoorbeeld in Zwolle/ Deventer voor het buitengebied gebeurt);
- nascheiding van het verzamelde afval in interessante fracties, mogelijk in combinatie Afvalsorteerder, QCP of als Kunststof hergebruik en de Baetsen-Groep

2.4 Onderzoekherkomst zwerfafval

Er blijft regelmatig discussie over wat nu precies de samenstelling is van het afval in en op de oevers van de Maas en waar het vandaan komt. Gaat het vooral om recreatief afval is uit Frankrijk, België en Nederland of is het aandeel vanuit de industrie groter dan gedacht? Er bestaat het idee dat Hollanders die in de Ardennen kamperen hun vuil in de Maas dumpen (houding en gedrag), dat huisvuilzakken op straat in Luik bij hoogwater worden meegenomen (technisch falend inzamelbeleid), of dat vuilstorten in de Maas uitspoelen. Door onbekendheid met de exacte situatie en aanpak van onze zuiderburen en het idee dat de hoeveelheid afval onverminderd naar Nederland stroomt. Zoals eerder genoemd is het belangrijk om met feiten en cijfers een helder beeld te scheppen van de daadwerkelijke situatie. Dat leidt tot de volgende activiteiten binnen het project:

Uitwerking Onderzoek herkomst zwerfafval

- onderzoek afvalanalyse door Eureco (afvalsorteerder);
- onderzoek naar afvalfracties door het voortgezet onderwijs of studenten van Hogeschool Zuyd of Open Universiteit Heerlen, en/ of vertalen van de uitkomsten van Eureco naar een praktische aanpak);
- opvragen van nieuwe kerngegevens vanuit Rijkswaterstaat Leefomgeving (Ophaalregeling zwerfvuil Waste Free Waters, en andere onderzoeksresultaten (Deltares, Yvonne Wolthuis, Bert Bellert)

Uitwerking grensoverschrijdende bronaanpak:

- Verkenning van bronaanpak in België en Frankrijk_en nagaan of aanpakken vanuit Schone Maas kunnen bijdragen aan een oplossing.

Lokale bronaanpak

Er is in de Provincie Limburg een aantal locaties aan te wijzen die voor meer afval in de Maas zorgen. Die locaties waarvan de vervuilingbron duidelijk is aan te wijzen kunnen we met de betrokken partijen zelf aanpakken. Naar mate er door onderzoek meer duidelijk wordt welke bronnen voor de grootste vervuiling zorgen is het zinvol de focus naar die bronnen te verleggen. Het gaat dan om de beken, toestroom van recreatief afval van evenemententerreinen langs de Maas, ophoping bij kunstwerken en sluizen, visplekken et cetera.

Uitwerking lokale bronaanpak

- Evenemententerreinen langs de Maas: Er zijn diverse festivals langs de Limburgse Maas of toestromende beken, zoals het Solar Festival in Roemond (zomerperiode), het Roest Festival in

Grubbenvorst, Festivalcamping Graefenthal in Niersdal (Gennepe). Dit zorgt voor veel recreatief afval dat richting de Maas kan stromen. Door ludieke bewustwordingsacties en oplossingsrichtingen aan te dragen kunnen we het afval mogelijk met de organisatie terug dringen. Vanuit gemeente schoon is er veel kennis rond schone evenementen. Bijv. het handboek schone evenementen. Mogelijk zijn er bedrijven die dit willen sponsoren. De samenwerking biedt ook een ingang bij de regionale pers en is een goede manier om een jonge doelgroep aan te spreken.

- Afval op het water: Hoewel er steeds meer voorzieningen komen om afval voor de pleziervaart op de wal te scheiden is aandacht voor plastic in het water nog steeds gewenst. Dat kan met informatie in de reguliere communicatiekanalen (Waterkampioen, lokale nieuwsbrieven) en een oproep om actief mee te werken vanaf het water en aansluiting te zoeken bij Schone Maas. Ook kan gedacht worden aan een afvalkunstwerk (bijvoorbeeld een grote vis van afval op de wal met het verzoek om mee te werken en de Maas schoon te houden).
- Vissersplekken: Sportvisserij Limburg (met 115 verenigingen en 30.000 leden) heeft met een artikel in het eigen clubblad aandacht besteed aan de aanpak van Schone Maas en het tegengaan van afval in water. Op de oproep om deel te nemen aan Schone Maas is weinig gehoor gegeven. Met gerichtere acties zoals verenigingen actief aanspreken, aanhaken bij herinrichting van de visplekken en communicatie in combinatie met de vispas is deze groep actiever te betrekken.
- Illegale vissers blijven een probleemgroep vormen die moeilijk benaderbaar is (de vissers komen voornamelijk uit de Oostbloklanden). Daarbij is de kans dat 'educatie' daadwerkelijk tot houding- en gedragverandering leidt als vrijwel nihil in te schatten. Met recreatie ondernemingen uit andere landen (bv Duitsers – recreatievaart; of de visverenigingen Oost-Europese landen) zouden ene ingang kunnen zijn om na te gaan wat zij kunnen betekenen of zouden aanraden in de aanpak naar deze moeilijke doelgroep.
- Recreatie langs de Maas, waaronder de Strandjes aan de Maas/ beken (Asselt, Geul, Grensmaas, Oolderplas, maar ook de wandelpaden langs de Maas). Door onbewuste gedragsbeïnvloeding zijn recreanten langs de Maas mogelijk te beïnvloeden. Het gaat om bepaalde communicatieboodschappen die mensen 'onbewust' tegenkomen op de camping, op parkeerstroken etc. Het is een steeds breder toegepaste manier van boodschappen overbrengen, inmiddels zijn er uit de sociale psychologie zo'n 70 à 80 methoden en technieken bewezen die gedrag van groepen mensen veranderen.

2.5 Kennisverspreiding en agendasetting als voorbeeldproject

De aanpak van Schone Maas Limburg is een voorbeeld voor andere rivieren. Rijkswaterstaat Leefomgeving heeft via het Ministerie van I&M financiering gevonden om de aanpak (of een vergelijkbare aanpak) op te schalen naar andere Nederlandse rivieren. Voor de Waal en de IJssel ontstaan nu vergelijkbare trajecten. Schone Maas is ook een praktijkvoorbeeld voor Europees en nationaal beleid gericht op minder zwerfafval in zee en toestroom van rivieren. In de KRM (Kaderrichtlijn Mariene Strategie) is Schone Maas Limburg een voorbeeldproject.

Het ministerie van I&M wil zwerfafval in stroomgebieden verder aanpakken. Ook binnen de KRW (Kaderrichtlijn Water) is het doel om waterbeheerders in diverse plannen (stroomgebiedbeheerplannen, water(beheer)plannen, nationaal waterplan) een paragraaf te laten opnemen over zwerfvuil (zie voor meer informatie bijlage 1: Beleidsaanpak en agendasetting).

Door het programma deze status te laten houden ontstaan er landelijk als regionaal ook meer kansen. Met de bestuurlijke en internationale aandacht voor opruimacties heeft de gedeputeerde van de provincie Limburg laten zien dat de provincie belang hecht aan de voortzetting van Schone Maas Limburg, waarmee het opruimloket de komende jaren is veiliggesteld. De status als voorbeeldproject behouden kan door:

Uitwerking kennisverspreiding en agendasetting

- Bijhouden kerngegevens Schone Maas: Het is wenselijk om nieuwe werkwijzen en de voortgang goed te documenteren. Daarbij gaat het om een goede digitale registratie van trajecten/ proeftuinen, deelnemers en partijen (via GEOweb en de website) en de rolomschrijving van partijen. De gegevens en conclusies kunnen t.z.t. naar de overkoepelende website www.schonerivieren.nl die RWS leefomgeving opzet.
- Voorbeeld voor andere Nederlandse rivieren

De aanpak voor Schone Maas Brabant is een werkwijze die andere rivieren kunnen toepassen. Andersom is het zinvol om andere aanpakken die in de Maas bij Brabant, De IJssel en Waal zijn te volgen op effectieve aanpakken.

- Regionale (bestuurlijke) aandacht:
 - Het is vooral van belang om in de communicatie richting regionale pers en bestuurders van betrokken partijen en sponsors/ wethouders/ de gedeputeerde Schone Maas Limburg neer te zetten als Limburgs voorbeeldproject voor nationaal en internationaal waterbeleid.
- Nationale aandacht:

Steeds vaker wordt Schone Maas Limburg gevraagd om ervaringen te delen, zoals in juni 2014 voor Rijkswaterstaat Oost Nederland.
- Internationale aandacht
 - Informeren van Internationale Maascommissie, OSPAR en internationale partners (telefonisch contact en factsheets)
 - Landoverstijgende aanpak en gezamenlijke aanpak of acties die elkaar versterken, en die zichtbaar maken (zoals Big Jump, Lets Clean –up Europe).

2.6 Een gezonde financiële structuur en deelname

Gedeputeerde Bert Kersten heeft aangegeven een voortzetting van de opruimacties nog vijf jaar te willen stimuleren. Daarmee ziet de basisfinanciering voor het opruimloket er vanuit Provincie Limburg goed uit. Ook is de ophaalregeling van Rijkswaterstaat tot 1 januari 2018 veiliggesteld, mogelijk met nog twee jaar extra verlenging.

De tijdsinvestering van de partners en de vergoeding voor de verenigingen is via de partners en de Raamovereenkomst Verpakkingen te bekostigen. Daarmee is de basisvoorziening gedekt en kan er met sponsoring verder gewerkt worden aan de thema's bronaanpak, educatie en andere kansen.

Een nadere uitwerking van de financiering staat in hoofdstuk 5.

Deelname van partijen wordt bevestigd met een factsheet van deelnemende partijen en de resultaten van de afgelopen twee jaar. Hiermee kunnen ook bestuurders van de deelnemende partijen geïnformeerd worden.

De ambities worden voor 2014-2015 en 2015-2016 in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt, met actiepunten per partij.

3. Aanpak 2014- 2015

De ambities, kansen en aandachtspunten worden over de komende jaren verspreid. Daarmee geven we prioriteit aan de kansen en maken we de uitvoering behapbaar. In bijlage I is een actielijst opgenomen voor de betrokken partners.

Speerpunten

	2015	2016	2017	2018
1. Groei in aantal opgeruimde tracés en groepen	Opschaling 90 tracés	Opschaling 100 tracés	Opschaling 110 tracés	Continuïteit 115 tracés
2. Groei in samenwerking partijen/sponsors	<ul style="list-style-type: none"> - Watersport - Bedrijven: <ul style="list-style-type: none"> o QCP (lokaal) o Sabic (lokaal) o Clauscentrale Roermond (lokaal) o ANWB Watersport - Internationale partijen: <ul style="list-style-type: none"> o Contrats de Rivière o NV. De Scheepvaart - Partijen met politieke en beleidsmatige invloed <ul style="list-style-type: none"> o IMC, VNR 	<ul style="list-style-type: none"> - Hengelsport (5 ver..) - Scholen - Bedrijven <ul style="list-style-type: none"> o QCP o NedCar (lokaal) o Sappi (lokaal) o Unilever o Delta Lloyd 	- Recreatie-sector	
3. Bewustwording en preventie: educatie o.a. afval heeft waarde		<ul style="list-style-type: none"> - Educatie BO/VO - Afval heeft waarde 	- Recreatief event langs de Maas	
4. Onderzoek & bronaanpak	<p>Onderzoek:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Onderzoek afvalanalyse o Kerngegevens o Zicht op de situatie bronaanpak zuiderburen <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Limburgse beken (littertraps) o Evenemententerrein Solar + PR 	<p>Onderzoek:</p> <p>Monitoringsonderzoek VO, vrijwilligers</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Overstrort d.m.v. littertraps o Evenementen (Roest Graefenthal) o Kunstwerken o Visplekken/ vispas 		
5. Kennisverspreiding en agendasetting als voorbeeldproject	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuurlijke aandacht - Big Jump 2015 +PR 			
6. Een gezonde financiële structuur	<ul style="list-style-type: none"> - Borging stroomgebied-beheerplan - Sponsoring bij festival langs de Maas - Sponsoring voor educatie (2016) - Sponsoring voor vrijwilligersgroepen 	<ul style="list-style-type: none"> - Sponsoring educatie (2016) - Sponsoring bij voor aanpak Festivals festival langs de Maas - Sponsoring onkosten vrijwilligers groepen 	- Sponsoring recreatie	

Aanpak 2015

1. Groei in aantal opgeruimde tracés en groepen

- Groei naar 90 tracés en 85 vrijwilligersgroepen (IVN, Gemeenten en TBO)
Specifieke locaties
- Enkele recreatiestrandjes expliciet opnemen in op te ruimen tracés (IVN)
- Overstortgebieden: nagaan overstorten die de grootste problemen geven, signalering bij betreffende gemeenten (kerngroep), nagaan eventuele extra inzet. Mogelijk inzet littertraps om het vuil bij piekbelasting af te vangen (Provincie, WRO en gemeenten).
- Inventarisatie welke tracés langs de beken wel veilig zijn om op te ruimen (WRO), waarna inzet van groepen (IVN)
- Aanpak bij watermolens (WRO)
- Melding maken van situaties waar afval zich extreem ophoopt (stuwen en sluizen, watermolens). Enkele locaties als voorbeeld uitwerken: Bespreken met beheerders welke inzet mogelijk is (bespreken in kerngroepoverleg)
Aandachtspunten uitvoering:
- Betere communicatie over aanstaande opruimacties (actueel webbeheer) waardoor gemeenten ook makkelijker kunnen verwijzen naar de acties. (IVN).
- 'Zien is geloven' uitbouwen in Facebook: oproep filmpjes en plaatsten foto's (IVN). -> dat vereist community management

2. Groei in samenwerking partijen/ sponsoren

- Groei naar minimaal zes nieuwe partijen, waaronder twee nieuwe gemeenten:
 - Gemeenten (Eijsden- Margraten¹, Meerssen¹, Stein¹, Sittard¹- Geleen, Roermond¹, Venray², Mook en Middelaar², Roerdalen³, Beek³) (IVN, De Lynx)
- Watersport:
 - Verkennend gesprek naar de mogelijkheden in communicatie en actieve deelname door watersportverenigingen. (Stuurgroep de Maas, IVN)
- Bedrijfsleven lokaal:
 - QCP: Verkennend gesprek als sponsor lange termijn voor 2016/2017: afval heeft waarde in onderwijsmodule en /of recyclen van verzameld zwerfvuil i.s.m. Rijkswaterstaat. IVN, Rijkswaterstaat, De Lynx)
 - Sabic /plastic Europe: contact versterken en communiceren over aanpak: sponsorformule voor verenigingen uitwerken als format (IVN/Provincie)
 - Clauscentrale (Roermond): eigen terrein en sponsor voor opruimactie Solar Festival Roermond (evt. Nedcar voor jonge doelgroep) (IVN, Venlo)
 - ANWB Watersportverbond: sponsor voor aandacht watersport (IVN, Rijkswaterstaat/ GS)
- Bedrijfsleven:
 - Unilever: verkenning lokaal educatief project VO voor 2016 voortbouwend op voorleesboek 'Plastic soep' week van de duurzaamheid 2015 (De Lynx, IVN)
- Internationale partners: (zie onderdeel 5 kennisdeling)
- Partijen met een politiek en beleidsmatige invloed.
 - Min. I&M, RWS Leefomgeving, goed informeren met feiten van Schone Maas (opgeruimde tracés effecten), en signaalfunctie van wat er met lokale partijen voor stappen gezet worden. D.m.v. factheets, samenvattingen, (zie ook onderdeel) kennisdeling (IVN, RWS)
 - VNR (Limburg) - nagaan hoe zij het onderwerp op de agenda houden (GS),
 - OSPAR (contactpersoon Ned. zoeken, opnemen in digitale nieuwsbrief, (RWS)

3. Bewustwording en preventie: educatie o.a. afval heeft waarde

Bewustwording algemeen:

- De opruimacties uitbreiden (IVN)
- Inzet sociale media (Facebook, Twitter) voor bekendheid en netwerkvorming: (IVN en andere partijen)
Oproep tot posten en twitteren beeldmateriaal/ filmpjes van acties

Nagaan of input Facebook op een andere manier is in te zetten: zoals tentoonstelling op de markt van deelnemende gemeenten met geprinte zeildoeken

In eigen tweets veelvuldig hashtags gebruiken: #schonemaas, #schoon, #plasticsoep, #rivier, #Maas, #vrijwilligers, #waterbeleid et cetera gebruiken

Mogelijk ook internationale tweets uitzenden voor internationale aandacht: #meuse, #plastique #rivière, #pure, #propre et cetera.

- Communicatie gebaseerd op feiten en cijfers (zie ook brononderzoek) (IVN)
 - Nagaan bij inhoudelijke experts waarom de afvalstroom in zuid en noord Limburg verschilt (taluds, nieuwe toevoer, invloeden wind, diepte en stroming van de Maas. Indien mogelijk kan hier een helder kaartje van gemaakt worden voor op de site/Facebook in artikelen etc. (IVN, RWS)
 - Projectgroep melden ontwikkelingen aanpak zuiderburen/ bronaanpak (RWS,IVN)
 - Doorsturen onderzoeksresultaten RWS, Deltares, Waste Freewaters (GS)
 - Uitkomsten afvalsorteeranalyse terugkoppelen (GS→IVN)
 - Letten op feiten en cijfers in persberichten (ieder)
 - Bestuurlijke aandacht

Betrokkenheid bestuurders blijft een aandachtspunt:

- Uitnodigen van lokale bestuurders bij opruimacties (gemeenten, TBO's e.a.) en vertaling naar de lokale pers, + verzoek te twitteren (IVN, gemeenten)
- Toesturen onderschrijving gemeenten en factsheet resultaten (IVN Limburg via gemeenten)

Educatie

Dit heeft voorbereidingstijd nodig. Vooral projecten voor het basis- en voortgezet onderwijs moeten in mei voorafgaand aan het uitvoeringsjaar bij de scholen bekend zijn. Dat betekent dat in mei 2015 scholen geworven moeten worden en uitvoer in 2016.

Daarom wordt 2015 gebruikt als voorbereidingsjaar op 2016.

- Opstellen projectgroep educatie (IVN, WRO, Venlo, CNME Maastricht, op afroep (GS) (sept)
- Uitwerking onderwijsaanbod (sept-maart 2015)
- Contracteren scholen voor 2016 (mei 2015)
- Verkenning DuurzaamDoor en Unilever voor subsidie/ sponsoring (IVN, WRO, provincie)

Suggesties voor het basisonderwijs:

- Voor de week van de Duurzaamheid van 2015 komt er mogelijk een voorleesboek over plastic soep. We kunnen kijken hoe we hierbij optimaal kunnen aansluiten, of er een actieve les gemaakt kan worden voor de onderbouw en/ of twee lessen voor de bovenbouw (groep 6-7) met een opruimactie en een verwerkingsles. Het thema is dan schoolbreed aan te pakken. Geput kan worden uit de verzamelde lijst lessen rondom zwerfvuil (GS). De les zou ontwikkeld kunnen worden door studenten van een duurzame Pabo, rekening houdend met mogelijk nieuwe kerndoelen SLO rondom zwerfvuil.
- Ook kan gedacht worden aan een samenwerking met de Waterleiding Maatschappij, of sponsoring van busvervoer naar de Maas.
- (CNME Maastricht, IVN, GS)

Suggesties voor het voortgezet onderwijs:

- Een opdracht voor het monitoren van zwerfval langs de Maas: hierdoor wordt de bewustwording maximaal aangesproken en komen er meer kerngegevens, i.s.m. de open universiteit Heerlen of een bewerking van de strandscanner-app van St. Noordzee (GS)
- Wisselactiviteit per jaar: een bijdrage aan sociale media voor Schone Maas door het bijhouden van de Facebookpagina, de website en twitter. (IVN)
- Opruimactie en twitteractie in de school (IVN)

Suggesties technasium:

- Oplossingen bedenken voor specifieke probleemlocaties. In 2014 heeft het technasium een constructie en model bedacht voor een vuilvanger. Voor 2015 kan de opdracht zijn: een oplossing voor het wegvangen bij stuwen en sluizen. (WRO)

- Ook kan het technasium nagaan welk plastic langs de Maas geschikt is voor hergebruik, bijvoorbeeld als bronmateriaal voor een 3d-printer (zie ook Klean en de plastic Madonna of een docent van De populier uit Den Haag die een les/opdracht met een 3d-printer heeft ontwikkeld). (WRO)

Afval heeft waarde (verkennd):

- Opstellen projectgroep afval heeft waarde (nader te bepalen)
- Verkenning van de toelevering van verzameld afval langs de Maas richting recycling bedrijf, bijv. QCP of Van Beatsen groep (Rijkswaterstaat, Aannemer)
- Verkennend gesprek QCP (IVN, Rijkswaterstaat, De Lynx?)

4. Onderzoek & Bronaanpak

Onderzoek

- Onderzoek afvalanalyse door Eureco (afvalsorteerder) (Rijkswaterstaat Leefomgeving/ GS)
- Nieuwe kerngegevens vanuit Rijkswaterstaat Leefomgeving (Ophaalregeling zwerfvuil) en Waste Free Waters opvragen (Rijkswaterstaat)
- Jaarlijks bijhouden opgehaalde hoeveelheid zwerfvuil, acties en kosten (Rijkswaterstaat)
- Zicht op de situatie en bronaanpak door onze zuiderburen (Rijkswaterstaat)
- Landoverstijgende aanpak of acties die elkaar versterken aangaan en zichtbaar maken (Rijkswaterstaat, IVN)
- Deelname Big Jump 2015, toeleveren info plastic in de Maas (IVN)
- Bovenstaande punten aandacht geven in communicatie-uitingen (website, nieuwsbrief, twitter, in het veld) (IVN)

Uitwerking lokale bronaanpak

- Evenemententerreinen langs de Maas:
Inrichten projectgroep Evenementen: (betreffende gemeenten, IVN, provincie)
Gesprek met Solar Festival in Roermond (zomerperiode) over een bewustwordingsactie voor festivalgangers. Met bijvoorbeeld een opvallend object (grote 'blikvanger') om afval in te verzamelen kunnen we hier aandacht voor vragen en dit zwerfafval terugdringen. .
Het festival zou zelf kunnen bijdragen, ook zijn er mogelijkheden voor grote bedrijven om te sponsoren, zoals de Clauscentrale of NedCar.
- Afval op het water: Hoewel er steeds meer voorzieningen komen om afval voor de pleziervaart op de wal te scheiden is aandacht voor plastic in het water nog steeds gewenst. Dat kan met informatie in de reguliere communicatiekanalen (ANWB Waterkampioen, Motorboot, Recreatietoervaart Nederland (RVN) (De Lynx), of met ene specifieke oproep oma ctief mee te werken vanaf het water.
- en aansluiting te zoeken bij Schone Maas (IVN)..

5. Kennisverspreiding en agendasetting als voorbeeldproject

Uitwerking kennisverspreiding en agendasetting:

- Bijhouden kerngegevens Schone Maas:
 - Bijhouden kerngegevens in GEOweb (IVN)
 - Opgehaalde hoeveelheid (in kg) en de kosten volgens de Richtlijn zwerfvuil (Rijkswaterstaat)
 - Communicatie/ uitwisseling tussen Rijkswaterstaat Leefomgeving (landelijk beleid) en het project (IVN Limburg) in het kernteamoverleg en bilateraal en in de werkgroep Schone Rivieren (GS, IVN, Delynx)
- Regionale (bestuurlijke) aandacht:
 - Het is belangrijk om in de communicatie naar de regionale pers, bestuurders en sponsoren Schone Maas Limburg neer te zetten als Limburgs voorbeeldproject voor nationaal en internationaal waterbeleid.
 - Met de Vereniging Nederlandse Rivieren kan gekeken worden hoe de waterbestuurders uit het netwerk optimaal betrokken kunnen worden bij Schone Maas Limburg (mogelijk bij de herinrichting van visplekken of het afvangen van zwerfafval bij stuwen en sluizen) (GS).
 - Korte tekstje formuleren over waarom Schone Maas Limburg een voorbeeld project is (in te zetten voor de website, Twitter, Facebook, nieuwsbrief en persuitingen) (GS, IVN)
- Nationale aandacht en ervaringen delen:

- Presentaties voor geïnteresseerde partijen (IVN in afstemming met andere partners)
- Presentaties bij landelijke bijeenkomsten zwerfafval (Rijkswaterstaat, IVN)
- Internationale aandacht
 - Gesprek met Internationale Maascommissie over mogelijkheden bronaanpak (provincie)
 - Gesprek met internationale partners (NV de Scheepvaart, Contrat de Rivières e.a.) over koppeling met Schone Maas Limburg (bijv. vertaling van de factsheet) (Rijkswaterstaat, IVN)
 - Nagaan hoe aan te haken bij landoverstijgende opruimacties, of de organisatie informeren over Schone Maas Limburg (o.a. Big Jump, Lets Clean –up Europe, Keep 't Clean Day)

6. Een gezonde financiële structuur

- Opstellen factsheet over resultaten en betrokken partijen (De Lynx/ IVN)
- Doorsturen factsheet naar alle partijen, evt. vertaling in het Frans voor internationale partners (IVN)
- Gesprek over financiële borging Schone Maas in Stroomgebiedbeheerplan en jaarfinanciering (Provincie, De Lynx)
- Verkennend gesprek met watersportverenigingen (IVN, stuurgroep de Maas)
- Verkennend gesprek over mogelijke sponsoring door Delta Lloyd (Stuurgroep de Maas)
- Verkennend gesprek met QCP (Rijkswaterstaat, IVN, De Lynx)
- Verkennend gesprek Duurzaam Door Limburg (IVN, Provincie)
- Verkennend gesprek Unilever (educatie) (WRO/ GS/ IVN)
- Verkennend gesprek met de organisatie van het SOLAR Festival (Venlo)
- Verkennend gesprek Claussentrale (Opruimen Evenement SOLAR) (IVN)
- Uitwerken sponsorformule Plastic Europe voor andere partijen (IVN)

Aanpak 2016

1. Groei in aantal opgeruimde tracés en groepen

- Groei naar 95 tracés en 90 vrijwilligersgroepen (IVN, Gemeenten en TBO)

2. Groei in samenwerking partijen

Groei naar minimaal zes nieuwe partijen, waaronder twee nieuwe gemeenten (zie aanpak 2015).

- Betrekken hengelsportverenigingen (zie bronaanpak)
- Bedrijven benaderen: NedCar (t.b.v. evenementen), Van Gansenkamp (educatie), Unilever (brononderzoek, educatie)

3. Bewustwording en preventie: educatie (o.a. afval heeft waarde)

Zowel educatie als het thema afval heeft waarde krijgen dit jaar de volle aandacht.

Educatie

- Uitvoeren onderwijspakket basis- en voortgezet onderwijs (WRO, IVN, CNME)

Afval heeft waarde:

- Nascheiding van het verzamelde afval langs de Maas naar interessante fracties mogelijk in samenwerking met QCP of de Baetsen-Groep.
- Verkenning fractiegericht opschonen langs de Maas (zoals voorbeeld Zwolle / Deventer) (GS, gemeente)
- Bewustwording door betere voorzieningen: scheiding van afval in de openbare ruimte en voorzieningen door gemeenten;
- Een nieuwe les : afval heeft waarde bijvoorbeeld een ontwerpwedstrijd voor scholen om van verzameld afval langs de Maas een product voor op het schoolplein of langs de Maas te maken met een 3d-printer.
- Ludieke communicatieactie: zwerfafval uit de Maas aangeboden op Marktplaats.

4. Onderzoek & Bronaanpak

Onderzoek

- Onderzoek naar afvalfracties door het voortgezet onderwijs of studenten van Hogeschool Zuyd of Open Universiteit Heerlen, en/ of vertalen van de uitkomsten Eureco naar een praktische aanpak)

Bronaanpak:

- Overstortgebieden: bekendmaking en bespreken met betreffende gemeenten en het waterschap, mogelijk inzet *littertraps* om het vuil bij piekbelasting af te vangen.
- Evenemententerreinen langs de Maas: als het in 2015 goed lukt om Schone Maas neer te zetten op het SOLAR festival kunnen we met deze aanpak eenvoudig andere festivals benaderen, zoals Roest festival in Grubbenvorst, Festivalcamping Graefenthal in Niersdal (Gennep). Ook Carnaval is een evenement om aandacht te vragen voor zwerfafval in de Maas bijvoorbeeld in een optocht. Een ander regionale evenement dat veel zwerfafval 'met zich meebrengt' is de Venloop in Venlo. (sponsoring)
- Vissersplekken: eerdere communicatie (artikel in clubblad) heeft niet veel opgeleverd. Circa vijf verenigingen van Sportvisserij Limburg actief zelf benaderen om in het kader van Schone Maas de eigen visplek schoon te maken. Met aandacht op de website van Schone Maas en in de communicatiekanalen van de sportvisserij zelf, want goed voorbeeld doet goed volgen.
 - In 2013 is het rapport: 'Oplossingen voor sportvisserijknelpunten in de Grensmaas, Maas en Maasplassen' opgesteld waarin suggesties gegeven worden voor een betere bereikbaarheid van de visplekken. Vaak gaat het daarbij om meer parkeerplaatsen. Met Schone Maas Limburg zouden we met deelnemende gemeenten kunnen verkennen of het mogelijk is om extra prullenbakken te plaatsen bij de herinrichting.

- Bij de uitgave van de vispas kan via een brief of flyer aandacht gevraagd worden voor het schoonhouden van de eigen visplek. Een actieve bijdrage kan doorgegeven worden aan Schone Maas.

5. Kennisverspreiding en agendasetting als voorbeeldproject

Uitwerking kennisverspreiding en agendasetting:

- Bijhouden kerngegevens Schone Maas (zie aanpak 2015)
- Nationale aandacht (idem)
- Internationale aandacht (idem)

6. Een gezonde financiële structuur

- Aanpassing factsheet resultaten en betrokken partijen (De Lynx/ IVN)
- Doorsturen factsheet naar alle partijen (IVN)
- Verkennende gesprekken met QCP, Duurzaam Door Limburg en NedCar (zie aanpak 2015)
- Uitwerken sponsorformule Plastic Europe voor andere partijen (IVN)

4. Projectorganisatie

Betrokken partijen

Het project bestaat uit een kerngroep, een projectgroep en daaromheen een schil van betrokken partijen.

Kerngroep

Doel: bespreken van ontwikkelingen en strategie, bespreken en afwegen voorbij komende knelpunten en kansen

Frequentie: 2-3 x per jaar

Bestaat uit:

- Provincie Limburg (trekker)
- Rijkswaterstaat Zuid Nederland (Limburg) (coördinatie ophaalregeling)
- Rijkswaterstaat Leefomgeving/Gemeente Schoon/ De Lynx (procescoördinator)
- IVN Consulentenschap Limburg (coördinator opruimacties)
- Waterschap Roer en Overmaas
- Gemeente Venlo

Projectgroep:

Doel: bespreken logistieke uitvoer en afstemming taken

Frequentie: 2 - 3 x per uitvoeringsjaar, start (september/ oktober) en evaluatie (juni), eventueel logistieke afstemming (januari/ februari) verder bilaterale afstemming coördinatie.

Huidige betrokken partijen (2012-2014)

- Provincie Limburg (trekker).¹
- Gemeente Schoon (onderdeel van Rijkswaterstaat Leefomgeving), procescoördinator, opzet en aanpak pilot, opschaling en vervolg aanpak 2014- 2018 (uitvoering via Communicatiebureau de Lynx)¹
- Rijkswaterstaat Limburg (zwerfvuilregeling)
- IVN Consulentenschap Limburg (coördinator opruimacties)
- Waterschap Roer en Overmaas
- Stichting Limburgs Landschap
- Staatsbosbeheer
- Natuurmonumenten
- ARK Natuurontwikkeling
- Sportvisserij Limburg
- Stuurgroep de Maas
- Limburgse gemeenten langs de Maas:
 - Gemeente Beesel
 - Gemeente Bergen
 - Gemeente Gennep
 - Gemeente Horst aan de Maas
 - Gemeente Leudal
 - Gemeente Maasgouw
 - Gemeente Maastricht
 - Gemeente Roermond
 - Gemeente Peel en Maas
 - Gemeente Venlo

Actieve schil (voor specifieke onderdelen)

- Waste Free Waters¹
- Consortium grensmaas BV¹
- Hogeschool Zuyd¹
- Open Universiteit Heerlen¹
- Sabic/Plastic Europe¹
- N.V. de Scheepvaart
- Contrats de Rivières
- Toekomstige sponsors

NB: het is goed per jaar één live-moment te hebben. Dat kan tijdens de opruimacties of tijdens de evaluatie van het programma.

De evaluatie zou in een ruime zaal (of aan de Maas) gehouden kunnen worden. Het eerste deel van de bijeenkomst is een praktische bespreking van de logistiek en het tweede deel kan in het licht staan van de resultaten, met een netwerklunch. Ook partijen in de schil kunnen op die manier aangehaakt blijven bij het netwerk. En voor nieuwe partijen is de evaluatie een mooi moment om een beeld te krijgen van Schone Maas.

¹ 2013, 2014

² 2014

5. Financiering

Begroting 2014-2018

Voor de voortzetting van Schone Maas Limburg is het volgende financieringsplan opgesteld.

De basisfinanciering omvat het opruimloket. De extra activiteiten kunnen worden opgezet met extra inzet van de betrokken partijen, sponsorgelden of specifieke subsidieaanvragen.

- Gemeente Schoon: financiering aanpak pilot en opschaling project en plan van aanpak vervolg 2014-2018(2013, 2014) (hieronder niet benoemd, vervolg?)
- Provincie Limburg financiert de coördinatorfunctie voor de opruimacties (Provinciegelden).
- Rijkswaterstaat Limburg stelt haar Richtlijn Zwerfvuil (ophaalregeling zwerfvuil) ter beschikking voor de opruimacties buiten de bebouwde kom en overeengekomen terreinen met de terreinbeheerders en waterschap Roer en Overmaas.
- Alle betrokken partijen investeren eigen uren en middelen in de pilot.

Onderdeel	Financierder	2015	2016	2017	2018
Basisdeel					
Opruimloket Schone Maas	Provincie Limburg (IVN) <i>2015: 100% waterbeleid</i> <i>2016- 2018</i> - 50% -100% binnen <i>stroomgebiedbeheerplan</i> - 50% waterbeleid	€ 40.000	€ 45.000	€ 50.000	€ 50.000
- Coördinatie en overleg	IVN (uitvoer)	€ 20.000	€ 23.000	€ 26.000	€ 26.000
- Bewustwording en preventie	IVN (uitvoer)	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.500	€ 6.500
- Inhuur derden (o.a. webonderhoud)	Derden (uitvoer)	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
- Drukwerk: communicatie middelen (flyers, stickers)	IVN (uitvoer)	€ 2.000	€ 3.000	€ 4.000	€ 4.000
- Materieel (hesjes, knijpstokken e.a.)	IVN (uitvoer)	€ 5.000	€ 5.500	€ 6.000	€ 6.000
- Reis/verblijf, locatiekosten en overig	IVN (uitvoer)	€ 3.000	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
Uren projectpartners - 2015: 30 organisaties - 2018: 42 organisaties	Eigen investering partijen - 50 uur p/j (gemiddeld) - € 85 p/u	€ 127.500 ⁽³⁰⁾ € 4.250	€ 148.750 ⁽³⁵⁾	€ 170.000 ⁽⁴⁰⁾	€ 178.500 ⁽⁴²⁾
Vergoeding vrijwilligers		€ 34.400	€ 38.500	€ 40.500	€ 40.500
-	Staatsbosbeheer	€ 2.500	€ 3.000/5.000	€ 3.000/5.000	€ 3.000/5.000
-	Natuurmonumenten	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
-	SLL	?	?	?	?
-	Gemeenten (o.a. NedVang) - 2015: 12 - 2016: 14 - 2017: 15 - 2018: 15 - - Ca. € 2.000 per gemeente - Ca. € 200 per groep	€ 24.000	€ 28.000	€ 30.000	€ 30.000
-	Sponsors - Plastic Europe\	€ 400	-	-	-
Richtlijn Zwerfvuil	Rijkswaterstaat Limburg	€ 55.000?	€ 55.000?	€ 55.000?	€ 55.000?
Opschaling en proces coördinatie	Rijkswaterstaat/GS (2012-2014)	-	-	-	-

EXTRA projecten					
Bewustwording & preventie		€15.000-	€ 25.000	€15.000	€ 15.000
Educatie Technasium	WRO	Eigen uren	Eigen uren	-	-
Menukaart BO/VO/combi Monitoringsonderzoek/ afval heeft waarde	Duurzaam Door	Verkenning en uitwerking	€ 15.000	€5.000	€5.000
	VANG, van afval naar grondstof		?		
	Unilever	€ 15.000			
	QCP (afval heeft waarde)		€ 5.500	€ 5.000	€ 5.000
	NedCar		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Onderzoek		€ 11.000	€ 10.500		
Afvalanalyse	Rijkswaterstaat/GS	n.t.b.	=	=	=
Bronaanpak					
Littertraps beken en overstorten	Interreg IV (provincie WRO)	?	?		
Kunstwerken (RWS regulier)		=	=	=	
Evenementen terrein					
o SOLAR	SOLAR	€ 1.000			
	Clauscentrale/ NedCar	€ 5.000€		Waar	
o Roest (Grubbenvorst)	Roest		€ 500		
	Grubbenvorst/Venlo		€ 3.000		
o Graefenthal (Gennep)	Graefenthal		€ 500		
	Gennep		€ 1.500		
Watersport	ANWB Water	€ 5.000	€ 2.500		
Sportvisserij (betrekken verenigingen en flyer vispas)	Delta Lloyd		€ 2.500		
Sportvisserij (prullenbakken op visplekken)	Gemeenten	-	?		
Kennisverspreiding en agendasetting	Regulier/basispakket	=	=	=	=

Afspraken en regelingen

Richtlijn zwerfvuil

Richtlijn Zwerfvuil

Rijkswaterstaat Limburg heeft een Richtlijn Zwerfvuil opgesteld waarin een ophaalregeling is opgenomen voor verzameld zwerfafval langs de Maas. Het plaatsen van containers, ophalen per knijpauto, afvoer en verwerking komt voor rekening van Rijkswaterstaat Limburg. Sinds de start van de ophaalregeling constateert Rijkswaterstaat elk jaar een stijging van het aantal kuub opgehaald en verwerkt zwerfvuil. Voor het zwerfafval dat verzameld is in het winterbed van de Maas en buiten de bebouwde kom, kan gebruik gemaakt worden van de Richtlijn Zwerfvuil. De gemeente is binnen de bebouwde kom zelf verantwoordelijk voor het verwijderen van zwerfafval. De regeling geldt elk jaar voor de periode 1 maart – 1 mei en blijft tot 2017 van kracht. De regeling is een belangrijke succesfactor in de samenwerking.

Verdeling terreinen en vergoeding langs de Maas

Voor de hele Maasoever zijn onderhoudscontracten afgesloten tussen Rijkswaterstaat en de terreinbeherende organisaties (TBO's). Uit die vergoeding kunnen ook de groepen betaald worden. Daarbij wordt wel telkens gekeken of de kosten van de inzet van vrijwilligers lager zijn dan zelf doen of het inschakelen van ondernemers. De kosten zijn niet alleen beperkt tot het opruimen van 'hoogwatervuil' in het voorjaar, maar ook voor zomervuil vanuit recreatie (ook die hoeveelheid afval is niet gering!)

Uitbetaling gaat als volgt:

- groepen die grote terreinen in eigendom van de TBO's opruimen worden ook door de TBO's uitbetaald.
- groepen die smalle randen en kleine stukjes opruimen die niet in eigendom van TBO's zijn, worden door gemeenten uitbetaald.

Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022, in te zetten voor Schone Maas Limburg

Sinds 1 januari geldt de nieuwe Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 en geeft het Afvalfonds Verpakkingen collectief uitvoering aan de verplichtingen die producenten en importeurs hebben onder het Besluit verpakkingen.

Via de nieuwe Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 krijgen gemeenten rechtstreeks €1.19 per inwoner voor de aanpak van zwerfafval. Gemeenten moeten dit geld wel zelf eerst aanvragen bij het Afvalfonds Verpakkingen (Wastetool). De vergoeding wordt per kwartaal uitgekeerd. De besteding van het uitgekeerde geld moet worden verantwoord. De vergoeding is overigens geen subsidie, de gemeenten hebben er feitelijk recht op. Gemeenten kunnen het budget uit de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 inzetten voor het project Schone Maas Limburg.

Advies voor de aanvraag bij Nedvang voor Schone Maas Limburg:

- circa een derde van de uurkosten (bijv. 75 uur projectkosten, 25 uur Nedvang)
- Middelen voor vrijwilligersvergoeding
- Materiaalkosten (knijpers/ hesjes e.d.)

Meer informatie:

- De site van Nedvang: <http://www.nederlandschoon.nl/over-nederlandschoon/veelgestelde-vragen#cat-136>
- De site van Nederland schoon: http://www.nedvang.nl/sites/default/files/downloads/07022014_qa_zwerfafval.pdf
- De site van gemeente schoon: <http://www.gemeenteschoon.nl/zwerfafval-faq/>
- <http://www2.gemeenteschoon.nl/nieuws/nieuwsberichten-2013/gemeenten-gevraagd/>

BIJLAGE I: Beleidsaanpak en agendasetting

*De aanpak van zwerfafval in water wordt steeds meer beleidsmatig geborgd:
Hieronder de stand van zaken per juli 2014*

KRM (Kaderrichtlijn Mariene Strategie)

- *In de KRM is Schone Maas Limburg een voorbeeldproject. Door het Ministerie van I&M wordt zwerfafval in stroomgebieden gezien als belangrijk onderwerp om verder aan te pakken.*

KRW (Kader Richtlijn Water)

- *Via bestuurlijke en ambtelijke overleggen rond de KRW wordt de aanpak van zwerfafval in stroomgebieden geagendeerd. Het doel is om waterbeheerders in diverse plannen (stroomgebiedbeheerplannen, water(beheer)plannen, nationaal waterplan) een paragraaf te laten opnemen over zwerfvuil. In die paragraaf staat omschreven welke rol waterbeheerders op zich zouden kunnen nemen. Er worden geen normen gesteld! Deze agendasetting wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat WVL (Johanna Minnaard) i.s.m. DGRW- directie water.*

BPRW(Beheerplan Rijkswateren).

- *Zwerfafval staat in de concepten van het BPRW. Hierin staat wat Rijkswaterstaat zelf kan doen dus a. de zwerfvuilregeling inzetten en b. regierol, faciliterende en / of stimulerende rol innemen in de aanpak schone rivieren (en langs kust). Ook hiervoor geldt dat het gaat om niet verplichtende maatregelen. De regionale directies van Rijkswaterstaat bepalen op welke manier ze hier invulling aan geven.*

VNR (ver. Ned. Riviergemeenten)

- *VNR heeft Rijkswaterstaat gevraagd de zwerfvuilregeling op te schalen. Het antwoord op dat verzoek wordt geformuleerd.*

Bijlage II: Richtlijn vergoeding

De onderstaande vergoedingsbedragen is een richtlijn met flexibele toepassing.

Gemeenten reserveren minimaal € 200,- voor een groep die zij inzetten op eigen terrein (en in sommige gevallen bij particulieren). Afhankelijk van de situatie (zie hieronder) kan dat aangepast worden.

Dat kan dus ook nog verschillend uitpakken per organisatie. Bovendien geldt deze richtlijn alleen voor nieuwe groepen.

Een groep krijgt minimaal een vergoeding van € 200,- en maximaal bedrag € 1500,-

Het is een prestatieovereenkomst die men afsluit, het terrein moet dus schoon gevonden worden door de beheerder voordat het bedrag wordt uitbetaald.

En dan afhankelijk van de situatie ter plekke gelden de volgende richtlijnen die de beheerder naar eigen inschatting kan hanteren:

Lengte Maasoever:

< 1000 m.	€ 100,-
1000 - 2000 m.	€ 200,-
2000 - 3000 m.	€ 300,-
3000 - 4000 m	€ 400,-
>4000 m.	€ 500,-

Grootte aanliggend terrein:

< 25 ha.	€ 100,-
25 - 50 ha.	€ 200,-
50 - 75 ha.	€ 300,-
75 - 100 ha.	€ 400,-
100 - 125 ha.	€ 500,-

Moeilijkheidsgraad/hoeveelheid vuil

bestaande uit: verschillende variabelen; bomen en/of struiken, talud, windinvloeden, hoeveelheid vuil.

Deze categorie moet naar eigen inschatting worden gemaakt:

Categorie 1 - Gering	€ 100
Categorie 2 - Gemiddeld	€ 250,-
Categorie 3 - Hoog	€ 500,

Voorbeeld:

Voor een terrein van 2500 m Maaslengte, met 50 ha achterland en een gemiddelde moeilijkheidsgraad geldt een bedrag van € 300,- + € 300,- + € 250,- = € 850,-

BIJLAGE III: Sponsorlijst

Landelijke bedrijven:

- [ANWB Watersportbond](#)
- Delta Lloyd (verzekeren veel watersporters)
- [Unilever: minder verpakkingsmateriaal en recycling van afval](#), en microplasticvrije shampoos, gezichtsverzorging en tandpasta (educatie bovenbouw BO /VO)
- Hema: microplasticvrije shampoos en verzorgingsproducten
- Kruidvat: microplasticvrije shampoos en verzorgingsproducten

Regionale partijen

- Sabic/ Plastic Europe (betrokken bij project) (Schone Maas platform als voor pallet Loss)
- [QCP \(Quality Circular Polymers\)](#) (Afval heeft waarde)
- NedCar (Evenementen)
- Clauscentrale (eigen terrein +evenementen)
- Lanxess/Chemelot
- Consortium Grensmaas B.V.
- Sappi (papier) (Meerssen) (educarte)
- Umicore (grondstoffen)
- Crossfield (zink)
- Aannemers (o.a. BTL)
- Afvalreinigingsdienst: Van Gansewinkel gaat voor 100 C2C (zoals Sita onderdeel van SUES in Wallonië) maar SITA is partner bij QCP!
- Havenbedrijven (Maasplassen) (dan moet Roermond zijn aangehaakt)

Rijksprogramma

VANG, Van afval naar grondstof

- <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/afval/afvalbeleid/vang/>
- <http://www.rova.nl/arom-nieuwsbrief/nieuwsbrief-maart-2014/rijksprogramma-van-afval-naar-grondstof-op-naar-100-afvalscheiding>

Subsidies

[Duurzaam Door \(Limburg\)](#) (sociale innovatie voor een groene economie ,hernieuwbaar energie, ketenbenadering met onderwijs)Het kennisprogramma DuurzaamDoor stimuleert en organiseert de samenwerking tussen overheid, bedrijven, burgers, kennisinstellingen en onderwijs en initieert provinciale en regionale netwerken en de bijbehorende kennisinfrastructuur m.b.t. duurzame ontwikkeling.

Aandachtspunten 2014-2016

- de onderwijsketen met de nadruk op energiebesparing, inzet van hernieuwbare energie en

circulaire economie in combinatie met het (additioneel) stimuleren van het technisch beroepsonderwijs en de praktische samenwerking met het bedrijfsleven;

- het bedrijfsleven in de vorm van het stimuleren van duurzaam produceren en maatschappelijk verantwoord ondernemen binnen het regionale MKB;
- burgerparticipatie d.w.z. het bevorderen van duurzame ontwikkeling in de regio's via actief burgerschap;
- natuur-, milieu- en klimaateducatie via met name structurele borging in (boven)regionale netwerken.

BIJLAGE IV: Sponsoraanpak

A. Verkennend gesprek

Een verkennend gesprek op locatie met een geïnteresseerde partij is het meest wenselijk, vooral omdat de Maas een sterk verbindend element is voor Limburg. De ligging van het bedrijf langs de Maas of de eigen persoonlijke betrokkenheid kunnen hierin heel bepalend zijn.

Het is van belang beeldmateriaal te hebben, foto's en situaties waaraan gewerkt wordt en met wie. De kracht (o.a. zwaan-kleef-aan) van het project is van belang.

Een kant en klaar aanbod is overigens zelden toereikend. Schone Maas heeft daarnaast geen belang bij winst maken enkel te zorgen dat de doelstellingen optimaal worden gehaald.

In het gesprek kunnen onderstaande diensten en wederdiensten van pas komen:

De hoofdvraag is hoe zouden ze kunnen bijdragen aan de doelstellingen? Welk doel vinden ze het meest interessant?

Donaties aan:

- Geldelijk bedrag voor:
 - Projecten (meer trajecten, onderwijs, onderzoek, lokale bronaanpak zoals evenementen terreinen, agendasetting)
 - Vrijwilligersvergoeding (indien partijen aan hun max zitten)
- Materialen sponsoren:
 - Hesjes
 - Knijpers
 - Vuilniszakken
 - Voor educatieve materialen
- Bijzondere bedankjes voor vrijwilligers (prijs voor fotowedstrijd)
- Donatie voor recreatief genot langs de Maas bijv. plastic bankje van gerecycled langs de Maas met logo (kunstenaar)

Inventarisatie tegenprestaties vanuit de Maas

- Logo en naamsvermelding op website
- Logo en naamsvermelding digitale nieuwsbrief
- Advertentie op de website ??
- Logo op hesjes (plaatselijk)
- Flyers (achtergrondinformatie met logo)
- Stickers op vuilniszak met logo
- Vermelding bij persbericht (indien mogelijk) (lokaal)
- Aanwezigheid lokale opruimacties
- Aanwezigheid bij bestuurlijke bijeenkomsten
- Aanwezigheid projectgroep 1 x per jaar (groot, evaluatie)

B. Vrienden systeem

Dit systeem worden geïnteresseerde partijen vriend van Schone Maas. Diverse kleine en grote sponsorbedragen zijn mogelijk. Dit systeem is in te zetten als de partijen interessant zijn maar geen betrokkenheid niet heel essentieel is.

Op diverse communicatieuitingen (website/ Facebook, nieuwsbrief) en wordt de 'vriend' kenbaar gemaakt met de organisatienaam en het logo.

De keus voor een bedrag:

0 € 500,- ten behoeve van bewustwording zoals voor 2015.....

0 € 1000,- € 2.500 ten behoeve van educatie

0 € 2.500 – € 5000keuze van projecten

0 € 5.000 of meer

Let op: Bij dit systeem ligt administratieve rompslomp op de loer. Bij een verzoek tot vriend te worden van is het raadzaam te vragen of de organisatie dit eenmalig doet of dat voor een volgend jaar weer gecontracteerd mag worden of dat een hoge donatie (vanaf 5.000) voor meerder jaren geldt.

C. Bruidslijst

De bruidslijst is een uitgewerkte keuzelijst, eventueel te koppelen aan het vriendensysteem of aan het gesprek.

Preventie

- O Preventie; Educatief project op het voortgezet onderwijs
- O Publieksvoorlichting/bewustwording, namelijk

Bewustwording

- O Jongeren, evenemententerrein schonen

Onderzoek

- Preventie; onderzoekstraject met scholen naar de herkomst van afval

Bronaanpak

- Etc.